

U Z N E S E N I E

*Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **L. H.**, s miestom podnikania v B., IČO : X., v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. I. J., advokátom v B., proti žalovaným 1/ **Mestskej časti Bratislava - Petržalka**, so sídlom v Bratislave, Kutlíkova 17, IČO : 603 201, 2/ **Hlavnému mestu SR Bratislava**, so sídlom v Bratislave, Primaciálne nám. 1, IČO : 00 603 481, o zaplatenie 8 808 Eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 14 C 35/2010, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 13. marca 2012 sp. zn. 8 Co 118/2011, takto*

r o z h o d o l :

*Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu **o d m i e t a .***

Žalovaným 1/ a 2/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava V rozsudkom z 8. februára 2011 č.k. 14 C 35/2010-73 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal, aby žalovaným bola uložená povinnosť zaplatiť mu spoločne a nerozdielne sumu 8 808 Eur s príslušenstvom (nahradiť mu aj trovy konania) z titulu vydania bezdôvodného obohatenia získaného prijatím plnenia z neplatnej nájomnej zmluvy.

Súd prvého stupňa vychádzal zo zistenia, že žalobca a žalovaná 1/ uzatvorili 29. marca 2006 nájomnú zmluvu na dobu určitú (od 1.1.2006 do 31.12.2008), predmetom ktorej boli pozemky v lokalite K., a to parc. č. X. a parc. č. X., ku ktorým nie je v katastri nehnuteľností založený list vlastníctva, a ktoré vznikli na základe geometrického plánu č. X. z 15.9.1998 odčlenením z pozemku parc. č. X.. V čase uzatvorenia nájomnej zmluvy bol pre

parc. č. X. vedený na evidenčnom liste č. X. (podľa výpisu z evidencie nehnuteľností) žalovaný 2/, ktorý protokolom č. X. z 30. septembra 1991 zveril sporné nehnuteľnosti do správy žalovanej 1/. Žalobca zaplatil žalovanej 1/ nájomné za roky 2006, 2007 a 2008 vo výške po 2 936 Eur, t.j. spolu 8 808 Eur. Listom z 5. novembra 2008 žalovaná 1/ oznámila žalobcovi (na jeho žiadosť o odkúpenie pozemkov), že pôvodný pozemok č. X. je vo vlastníctve R. na základe rozsudku Okresného súdu Bratislava V č.k. 8 C 70/1996-198, právoplatného 28.4.2006. Súd prvého stupňa ďalej konštatoval, že účinnosťou zákona č. 180/1995 Z.z. (t.j. dňa 1.9.1995) prešli neknižované pozemky v zastavanom území obce do vlastníctva obce, na ktorej území sa nachádzali (§ 14 ods. 2 citovaného zákona). Na základe toho dospel k záveru, že žalovaná 1/ sa stala zo zákona vlastníkom pozemkov. Prvostupňový súd teda považoval nájomnú zmluvu, v zmysle ktorej plnil žalobca žalovanej 1/ nájomné, za platne uzatvorenú, preto sa žalovaná 1/ prijatím peňažného plnenia od žalobcu bezdôvodne neobohatila. Nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia považoval tiež za premlčaný s poukazom na § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Voči žalovanému 2/ súd prvého stupňa žalobu zamietol pre nedostatok jeho pasívnej legitímácie, keď dokazovaním nebolo preukázané, že plnenie od žalobcu prijal. Úspešným žalovaným nepriznal náhradu trov konania, lebo im žiadne nevznikli.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 13. marca 2012 sp. zn. 8 Co 118/2011 na odvolanie žalobcu napadnutý prvostupňový rozsudok ako vecne správny potvrdil a žalovaným nepriznal náhradu trov konania.

Odvolací súd uviedol, že súd prvého stupňa vychádzal z nesprávneho právneho záveru ohľadne platnosti nájomnej zmluvy, na základe ktorej žalobca plnil žalovanej 1/ nájomné. Doplnením dokazovania (výpisom z PK vložky č. X.) zistil, že pôvodná parcela č. X., z ktorej vznikli sporné pozemky, bola zapísaná v pozemkovej knihe pre súdny obvod H.. Nejednalo sa teda o nezaknihované pozemky, preto súd prvého stupňa dospel k nesprávnemu záveru, ktorý spočíva v tom, že účinnosťou zákona č. 180/1995 Z.z. prešlo vlastníctvo k nim na žalovanú 1/, resp. na žalovaného 2/ a ten ich mohol zveriť žalovanej 1/ do správy. Odvolací súd preto považoval nájomnú zmluvu podľa § 39 Občianskeho zákonníka za neplatnú, keďže žalovaná 1/ nebola oprávnená s predmetnými pozemkami disponovať. Ďalej odvolací súd poukázal na to, že jedna strana neplatnej zmluvy sa nemôže domáhať plnenia (vydania bezdôvodného obohatenia z neplatnej zmluvy) bez toho, aby sama vrátila plnenie, ktoré na základe neplatnej zmluvy prijala. Dospel teda k záveru, že pokiaľ sa žalobca v petite

žaloby domáha vrátenia plnenia z neplatnej nájomnej zmluvy bez toho, aby sa súčasne zaviazal na vrátenie ním prijatého plnenia na základe neplatnej zmluvy, nie je možné jeho žalobe vyhovieť. Žalobe nebolo možné vyhovieť ani preto, lebo došlo k vzájomnej kompenzácii nárokov žalobcu a žalovanej 1/ na vrátenie si vzájomných plnení prijatých z neplatnej zmluvy. Pokiaľ išlo o zamietnutie žaloby voči žalovanému 2/, odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil so záverom prvostupňového súdu o nedostatku jeho pasívnej legitímácie. Odvolací súd teda neuznal opodstatnenosť odvolacích námietok žalobcu, preto dospel k záveru o správnosti rozhodnutia prvostupňového súdu, ktoré potvrdil. Úspešným žalovaným náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, lebo im v odvolacom konaní žiadne nevznikli.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal dovolanie žalobca. V mimoriadnom opravnom prostriedku opísal skutkový i právny stav z rozhodnutí súdov nižších stupňov. Žiadal napadnuté rozhodnutie zmeniť a žalobe vyhovieť, resp. vrátiť vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodil z existencie vady konania uvedenej v ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p., spočívajúcej v odňatí možnosti účastníkovi konať pred súdom. K tejto procesnej vade došlo podľa jeho názoru jednak tým, že odvolací súd na pojednávaní dňa 13. marca 2012 konal spôsobom, ktorým neumožnil účastníkom v súlade s § 118 ods. 4 O.s.p. zhrnúť svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci a tiež tým, že im nebola daná možnosť, aby sa v súlade s § 213 ods. 2 O.s.p. mohli vyjadriť k možnému použitiu ustanovenia právneho predpisu, ktoré dovedy nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce.

Žalovaná 1/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu nesúhlasila s tvrdením žalobcu o odňatí mu možnosti konať pred súdom, preto žiadala dovolanie zamietnuť a rozsudok krajského súdu v celom rozsahu potvrdiť.

Žalovaný 2/ žiadal dovolanie ako neprípustné odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), riadne zastúpený (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný, preto ho treba odmietnuť.

Dovoláním nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu; je to mimoriadny opravný prostriedok, čomu zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Možno ním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu len v prípadoch, v ktorých to pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Keďže v preskúmvanej veci dovolateľ napadol dovolaním rozsudok odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, podmienky prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku odvolacieho súdu dovolací súd posudzoval podľa ustanovenia § 238 O.s.p., ale aj podľa ustanovenia § 237 O.s.p.

*Dovolanie v zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. v predmetnej veci nie je prípustné; **nejde totiž o zmeňujúci rozsudok** odvolacieho súdu vo veci samej, ani o rozsudok, v ktorom by sa odvolací súd **odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu** vysloveného v tejto veci, pretože dovolací súd v tejto veci ešte nerozhodoval. Rovnako **nejde o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania**, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, ani o rozsudok, ktorým by bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil **neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.***

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., dovolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či nie je daná prípustnosť dovolania v zmysle tohto zákonného ustanovenia (či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, o prípad odňatia možnosti účastníkovi pred súdom konať a o prípad rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným). Osobitne sa zaoberal námietkou dovolateľa, že konanie trpí vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O.s.p. Ak by totiž súdne konanie trpelo niektorou z týchto väd, možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých inak dovolanie z hľadiska ustanovenia § 238 O.s.p. nie je prípustné.

Žalobca v predmetnej veci (v dovolaní) tvrdil, že postupom súdu mu bola odňatá

možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), keď mu nebola daná možnosť v potrebnej miere vyjadriť a brániť sa; na pojednávaní 13. marca 2012 mu totiž súd neumožnil zhrnúť názory a vyjadriť sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci (§ 118 ods. 4 O.s.p.), najmä mu neumožnil vyjadriť sa k možnému použitiu právneho predpisu, ktorý pri doterajšom rozhodovaní veci nebol použitý a je pre rozhodnutie veci rozhodujúci.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva, napr. právo na doplnenie alebo opravu nesprávneho, neúplného alebo nezrozumiteľného podania, právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu a pod. V konečnom dôsledku je rozhodnutie odvolacieho súdu rozhodnutím prekvapivým, bola porušená zásada predvídateľnosti súdneho rozhodnutia.

Dovolací súd dospel k záveru, že v predmetnej veci žalobcovi nebola odňatá možnosť konať pred súdom a teda nedošlo k vade konania vyplývajúcej z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa, ale aj z rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že súdy pri posudzovaní dôvodnosti nároku žalobcu nevychádzali z rozdielnych právnych predpisov. Obidva súdy totiž posudzovali otázku vlastníctva k prenajatým pozemkom z hľadiska ustanovenia § 14 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z.z. v znení neskorších predpisov, platnosť nájomnej zmluvy z 29. marca 2006 z hľadiska ustanovenia § 39 Obč. zák. a napokon prešli k posúdeniu veci z hľadiska ustanovení o bezdôvodnom obohatení v zmysle ustanovení § 457 a nasl. Obč. zák. Nebol preto daný dôvod na to, aby odvolací súd vyzval účastníkov konania na vyjadrenie k možnému použitiu právneho predpisu, ktorý pri doterajšom rozhodovaní veci nebol použitý (a je pre rozhodnutie veci rozhodujúci). Jediné, čo sa v predmetnej veci stalo bolo to, že tie isté právne predpisy, z ktorých súd prvého stupňa vychádzal, vyložil inak (v porovnaní s výkladom súdu prvého stupňa), ale v konečnom dôsledku výklad odvolacieho súdu viedol k takému istému záveru o bezdôvodnosti nároku žalobcu, k akému dospel aj súd prvého stupňa. **Nie je povinnosťou odvolacieho súdu, aby v rámci ustanovenia § 213 ods. 2 O.s.p. oboznamoval účastníkov o svojom (inom) výklade ustanovení, z ktorých vychádzal aj súd prvého stupňa a vyzýval ich na vyjadrenie sa k nemu.** Pokiaľ teda odvolací súd v predmetnej veci tak neurobil, neodňal tým žalobcovi možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Zo zápisnice z pojednávania odvolacieho súdu z 13. marca 2012 vyplýva, že odvolací súd poskytol účastníkom konania (resp. ich zástupcom) dostatočný priestor na vyjadrenia (aj k doplnenému dokazovaniu) a sám zástupca žalobcu na tomto mieste konštatoval, že „ide o právne posúdenie veci“ a ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania ani nemal. Za týchto okolností nemožno uvažovať o tom, že v predmetnej veci došlo k takému procesnému postupu súdu, ktorý by mal za následok odňatie tých procesných práv, ktoré právna úprava priznáva účastníkovi konania za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Na dovolací dôvod žalobcu, ktorý mal spočívať v nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom, dovolací súd taktiež neprihliadol. Nesprávne právne posúdenie veci je totiž relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) a súčasne nepredstavuje aj dôvod, resp. podmienku prípustnosti dovolania podľa § 236 a nasl. O.s.p.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Teda aj za predpokladu, že by tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného hľadiska neskúmal), dovolateľom vytýkaná skutočnosť by mohla mať za následok iba vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladala by ale súčasne aj prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Možno teda uzavrieť, že dovolací súd nezistil skutočnosti, ktoré by opodstatňovali prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. a keďže dovolanie nie je prípustné ani podľa § 238 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadny opravný prostriedok žalobcu odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní procesne úspešným žalovaným vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky im však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože si žiadne neuplatnili (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : *Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.*

V Bratislave 30. januára 2013

JUDr. Daniela Švecová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová

